

[Subject code-2501001205040404]

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY, SURAT
UNDERGRADUATE PROGRAMME IN SANSKRIT
T.Y. B.A. DEGREE COURSE (SEMESTER - V)
SANSKRIT MINOR- 4 (IV)

Course Title: લલિત સાહિત્ય –(પ્રહસન)

બોધાયનવિરચિતમ્ ભગવદજ્જુકીયમ્ ।

Course Code	SAN-MINOR -IV								
Course Title	લલિત સાહિત્ય –(પ્રહસન)								
Course Level	300								
Credit	04 Credit (4*15=60 Hours)								
Total Teaching Hours	60 Hours								
Lecture/Week	04 Lectures per Week								
Minimum Weeks/Semester	15 Weeks (Including Lectures; Examinations; Preparations; Holidays etc.)								
Weightage (%)	25% * 4 = 100								
Effective From	2025-26								
Purpose of Course / Course of Objective	CO1: અમૃતમયી ભાષા સંસ્કૃત સાહિત્યની વિશાળ વાડા મયધારાનો પરિચય. CO2: સંસ્કૃત સાહિત્ય સ્વરૂપની વિવિધ વિધાઓનો પરિચય. CO3: અધ્યેય કૃતિના નૂતન વિચાર અને અભિગમથી વાકેફ થવું. CO4: ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા અનુસાર જન્મ-મૃત્યુ, પુનર્જન્મ, પરકાયા પ્રવેશ જેવાં અગમ અને અગોચર જ્ઞાનને યોગ સાધનાથી સિદ્ધ કરી શકાય એ સમજાવી અધ્યાત્મ વિદ્યાનો પરિચય કરાવવો CO5: પ્રહસન જેવાં અલ્પ અને વણખેડાયેલાં રૂપક પ્રકારને માણવું. CO6: બોધાયનની સર્જક પ્રતિભા અને લેખનશૈલીનો પરિચય. CO7: સાહિત્યના નવ રસોનો આસ્વાદ, હાસ્યરસના મહત્ત્વ અને લોક ભોગ્યતા વિષે માહિતગાર થવું.								
Course Mapping COs with PSOs		PSO1	PSO2	PSO3	PSO4	PSO5	PSO6	PSO7	PSO8
	CO1		✓		✓			✓	
	CO2	✓		✓		✓	✓		
	CO3	✓			✓		✓	✓	
Bloom's Taxonomy	1. Remember; 2. Understand; 3. Application; 4. Analysis; 5. Evaluation; 6. Creation								
Course Content	UNIT – I Contact Hrs. 15 - ભારતીય જ્ઞાન પરંપરાના ધર્મ અને આધ્યાત્મિક ગ્રંથોમાં જન્મ-મરણ પ્રક્રિયા, જ્ઞાન પ્રાપ્તિનું મહત્ત્વ તથા યોગ વિષેના વિચારો - પુનર્જન્મ- પરકાયા પ્રવેશ જેવા અગોચર વિષયોનો પરિચય - આચાર્ય ધનંજયે આપેલા રૂપક પ્રકારોનો પરિચય								

	પ્રહસન રૂપક પ્રકારનાં લક્ષણો અને કૃતિનું સાહિત્યિક મૂલ્યાંકન.
	UNIT – II Contact Hrs. 15 'ભગવદજ્જુકીયમ્' - નાન્દી, સૂત્રધાર-વિદ્વષક સંવાદ - ગુરુ શિષ્યની ભૂમિકા, વસન્તસેનાના પ્રાણહરણની યોજના - વસન્તસેના પ્રત્યે શાંડિલ્યના વર્તન - વ્યવહાર
	UNIT – III Contact Hrs. 15 - પરિવ્રાજકનો પરકાયા પ્રવેશ, ગણિકાના શરીરમાં પ્રવેશ - શાંડિલ્યને જ્ઞાનાભિમુખ કરતો પ્રસંગ
	UNIT – IV Contact Hrs. 15 યમનો આદેશ યમ પુરુષનું પુનઃ આગમન, આત્માની અદલા-બદલી પ્રસંગ, વૈદ્ય દ્વારા ઉપચારનું વૃતાન્ત, પરિવ્રાજકનો સ્વદેહમાં પુનઃ પ્રવેશ - ક્રિયાન્વયનનો બોધ

REFERENCES

NOTE: (Other latest readings will be referred to as required.)

1.	સંસ્કૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ, ડૉ. એ. બી. કીથ, અનુ. - ડૉ. મંગલદેવ શાસ્ત્રી, મોતીલાલ બનારસીદાસ, વારાણસી
2.	સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ. - અમૃત ઉપાધ્યાય, સંસ્કૃત સેવા સમિતિ, અમદાવાદ
3.	'ભગવદજ્જુકીયમ્' - ડૉ. કમલેશ ચોકસી, સરસ્વતી પ્રકાશન, અમદાવાદ
4.	'ભગવદજ્જુકીયમ્' - ડૉ. વિજય પંડ્યા, પાશ્વ પ્રકાશન, અમદાવાદ
5.	'દશરૂપકમ્' - ધનંજય ડૉ. નાન્દી, ડૉ. વસન્ત ભટ્ટ, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
6.	સંસ્કૃત પ્રહસન - ડૉ. રાધાવલ્લભ ત્રિપાઠી, અક્ષયવટ પ્રકાશન, ફાલાહાબાદ
7.	ગરુડપુરાણમ્ - (ઉત્તર ખણ્ડ) (પ્રેત કલ્પ), ગીતાપ્રેસ, ગોરખપુર

E-Learning	E-PG-Pathshala – Video and Written Content (UGC Sponsored Platform)
	Swayam Portal (https://Swayam.gov.in) UGC Sponsored Platform
	CEC Platform (https://cec.nic.in/cec/)
Teaching Methods	The Lecture, Blackboard, Group Discussion, Oral Presentation; Quiz, PPT, Audio-Visual Medium, and Assignment are used.
Evaluation Methods	50% CCE (Continuous and Comprehensive Evaluation) – Formative and 50% SEE (Semester End Evaluation) Summative.

[Subject code-2501001205050405]

VEER NARMAD SOUTH GUJARAT UNIVERSITY, SURAT
UNDERGRADUATE PROGRAMME IN SANSKRIT
T.Y. B.A. DEGREE COURSE (SEMESTER - V)
SANSKRIT MINOR – 5(V)

Course Title: પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ

Course Code	SAN-MINOR-V								
Course Title	પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ								
Course Level	300								
Credit	04 Credit (4*15=60 Hours)								
Total Teaching Hours	60 Hours								
Lecture/Week	04 Lectures per Week								
Minimum Weeks/Semester	15 Weeks (Including Lectures; Examinations; Preparations; Holidays etc.)								
Weightage (%)	25% * 4 = 100								
Effective From	2025-26								
Purpose of Course	સંસ્કૃત સાહિત્યના ઉત્તમ સર્જકોની કાવ્ય-લેખનકલા, શૈલીગત વિશેષતાઓ-ખૂબીઓ અને ખામીઓ વિશે માહિતગાર કરવા.								
Objective of Course	પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યના ઉમદા અને લોકપ્રિય સર્જકોના જીવન-કવનનો આસ્વાદ માણવો-આનંદ પ્રાપ્ત કરાવવો અને તેનાં દ્વારા જીવનમૂલ્યો શીખવવા.								
Course Outcomes	CO1: દેવભાષા, ગીવર્ણગીરા-સંસ્કૃતનો અમૂલ્ય વારસો-વૈભવનો પરિચય. CO2: સંસ્કૃત ભાષાના ઓજસ અને માધુર્યનો પરિચય. CO3: સુપ્રાચીન ગ્રંથ ઋગ્વેદથી માંડીને પ્રશિષ્ટ કાળ પર્યન્તની સર્જન-લેખનયાત્રાની સમજ કેળવવી. CO4: સંસ્કૃત સાહિત્યના દિવ્ય અને ભવ્ય ઇતિહાસનો પરિચય. CO5: સંસ્કૃત સાહિત્યના સર્જક અને સર્જનકાર્યનો પરિચય. CO6: પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યના ઉત્તમોત્તમ સર્જકોનો સાક્ષાત્કાર. CO7: પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યની ઉત્તમ કૃતિઓનો પરિચય.								
Course Mapping COs with PSOs		PSO1	PSO2	PSO3	PSO4	PSO5	PSO6	PSO7	PSO8
	CO1	✓		✓	✓				
	CO2		✓			✓	✓	✓	
	CO3		✓		✓		✓		
Bloom's Taxonomy	1. Remember; 2. Understand; 3. Application; 4. Analysis; 5. Evaluation; 6. Creation								

SYLLABUS	
Course Content	UNIT – I Contact Hrs. 15 ભારતીય જ્ઞાન પરંપરા મુજબ દેવભાષા સંસ્કૃતનું મહત્વ અને તેના દિવ્ય ભવ્ય વારસાનું લેખનકલાનું જતન અને સંવર્ધન. • સંસ્કૃત ભાષાના સંવાહક સર્જકોનો પરિચય. • સંસ્કૃત કાવ્ય સ્વરૂપની વિવિધ વિધાઓનો પરિચય
	UNIT – II Contact Hrs. 15 પ્રાચીન સંસ્કૃત પદ્ય સર્જકોનો પરિચય અશ્વઘોષ, ભારવિ, માધ, શ્રીહર્ષ
	UNIT – III Contact Hrs. 15 પ્રાચીન સંસ્કૃત ગદ્ય સર્જકોનો પરિચય બાણભટ્ટ, સુબંધુ, દંડી
	UNIT – IV Contact Hrs. 15 પ્રાચીન નાટ્ય સર્જકોનો પરિચય ભવભૂતિ, વિશાખદત્ત, શૂદ્રક
REFERENCES	
NOTE: (Other latest readings will be referred to as required.)	

1.	સંસ્કૃત સાહિત્ય કા ઇતિહાસ, આચાર્ય બલદેવ ઉપાધ્યાય, ચૌખમ્બા વિદ્યાભવન, વારાણસી
2.	પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ, અમૃત ઉપાધ્યાય, યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
3.	સંસ્કૃત પંચ મહાકાવ્ય, ડૉ. વસન્તકુમાર ભટ્ટ, સરસ્વતી પુસ્તક ભંડાર, અમદાવાદ
4.	સંસ્કૃત નાટકોનો પરિચય - ડૉ. તપસ્વી નાન્દી - યુનિવર્સિટી ગ્રંથ નિર્માણ બોર્ડ, અમદાવાદ
5.	સંસ્કૃત વાક્યનો ઇતિહાસ, પ્રિ. સી. એલ. શાસ્ત્રી, ભારત પ્રકાશન, અમદાવાદ.

E-Learning	E-PG-Pathshala – Video and Written Content (UGC Sponsored Platform)
	Swayam Portal (https://Swayam.gov.in) UGC Sponsored Platform
	CEC Platform (https://cec.nic.in/cec/)
Teaching Methods	The Lecture, Blackboard, Group Discussion, Oral Presentation; Quiz, PPT, Audio-Visual Medium, and Assignment are used.
Evaluation Methods	50% CCE (Continuous and Comprehensive Evaluation) – Formative and 50% SEE (Semester End Evaluation) Summative.

